

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی
شورای عالی برنامه ریزی

مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس
دوره کارشناسی ارشد آموزش زبان فارسی به غیر فارسی زبانان

کمیته برنامه ریزی زبان و ادبیات فارسی
گروه علوم انسانی

مصوب دویست و هفتاد و سومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی

مورخ ۷۲/۱۱/۲۴

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه آموزشی

دوره کارشناسی ارشد آموزش زبان فارسی به غیرفارسی زبانان

گروه: علوم انسانی
رشته: آموزش زبان فارسی به غیرفارسی زبانان
دوره: کارشناسی ارشد
کمیته تخصصی: زبان و ادبیات فارسی
شاخه:
کدرشته:

شورای عالی برنامه ریزی در دوپست وهفتادوسومین جلسه مورخ
۲۲/۱۱/۲۴ براساس طرح دوره کارشناسی ارشد آموزش زبان فارسی به غیرفارسی زبانان
گروه علوم انسانی شورای عالی برنامه ریزی تهیه شده وبه تأیید این گروه رسیده
است ، برنامه آموزشی این دوره رادرسه فصل (مشخصات کلی ، برنامه وسرفصل دروس)
بشرح پیوست تصویب کرد ومقرر میدارد:
ماده ۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد آموزش زبان فارسی به غیرفارسی زبانان از
تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها وموسسات آموزش عالی کشورکه مشخصات زیر را
دارند لازم الاجرا است .

الف : دانشگاهها وموسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت فرهنگ وآموزش عالی
اداره میشوند .

ب : موسساتی که با اجازه رسمی وزارت فرهنگ وآموزش عالی وبراساس قوانین
تاسیس میشوند و بنا بر این تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی میباشدند .

ج : موسسات آموزش عالی دیگرکه مطابق قوانین خاص تشکیل میشوند وباید تابع
ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند .

ماده ۲) از تاریخ ۲۲/۱۱/۲۴ کلیه دوره های آموزشی وبرنامه های مشابه موسسات
در زمینه کارشناسی ارشد آموزش زبان فارسی به غیرفارسی زبانان درهمه دانشگاهها
وموسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ میشوند ودانشگاهها وموسسات آموزش
عالی یاد شده مطابق مقررات میتوانند این دوره رادایر وبرنامه جدید راجرا نمایند .

ماده ۴) مشخصات کلی و برنامه و سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد آموزش فارسی
به غیر فارسی‌زبانان در سه فصل جهت اجرا به وزارت فرهنگ و آموزش عالی
ابلاغ میشود.

رای صادره دویست و هفتاد و سومین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی
مورخ ۲۲/۱۱/۲۴

در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد آموزش زبان فارسی به غیر فارسی‌زبانان

۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد آموزش زبان
فارسی به غیر فارسی‌زبانان که از طرف
گروه علوم انسانی پیشنهاد شده بود با
اکثریت آراء بتصویب رسید.
۲) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد آموزش زبان
فارسی به غیر فارسی‌زبانان از تاریخ
تصویب قابل اجرا است.

رای صادره دویست و هفتاد و سومین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی مورخ
۲۲/۱۱/۲۴ در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد آموزش زبان فارسی به
غیر فارسی‌زبانان صحیح است بمورد اجرا گذاشته شود.

دکتر سید محمد رضا هاشمی گلپایگانی
وزیر فرهنگ و آموزش عالی

مورد تأیید است
دکتر علی شریعتمداری
سرپرست گروه علوم انسانی

رونوشت : به معاونت آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی جهت اجرا ابلاغ
میشود.

سید محمد کاظم نائینی
دبیر شورای عالی برنامه‌ریزی

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

مشخصات کلی دوره کارشناسی ارشد آموزش زبان فارسی

باتوجه به گسترش روزافزون زبان فارسی در میان مردم جهان ، بویژه مسلمانان سراسر گیتی و بالاخص مسلمانان کشورهای تازه استقلال یافته آسیای مرکزی ، می توان با قطعیت ادعا کرد که پس از انقلاب شکوهمند اسلامی در ایران ، زبان فارسی به عنوان زبان سیاسی کشورهای مسلمان مورد توجه مسلمین جهان و در نتیجه مورد توجه مردم استقلال طلب جهان قرار گرفته است . به همین خاطر ایران به عنوان پایگاه نخستین این زبان ، می بایست در راه گسترش هرچه بیشتر زبان فارسی و آموزش علمی این زبان بر اساس دیدگاههای نویسنده زبانشناسی پیش قدم می شد . نظریه این هدف عالی و باتوجه به نیاز کشور به تربیت متخصصین کارآمد برای ارائه خدمات آموزشی و پژوهشی ، طرح آموزشی رشته آموزش زبان فارسی به عهده کمیته تخصصی زبانشناسی گذاشته شد . این کمیته به تهیه پیش نویس برنامه آموزشی برای دوره کارشناسی ارشد آموزش زبان فارسی پرداخت و در مراحل مختلف ، پیش نویس مذکور را به نظرخواهی متخصصان در دانشگاهها و موسسات پژوهشی گذاشت . طرح حاضر شکل اصلاح شده و نهایی آن پیش نویس است .

۱- تعریف :

آموزش زبان فارسی یکی از شاخه های زبانشناسی کاربردی است که به مطالعه علمی زبان فارسی و شیوه علمی آموزش این زبان بویژه به بیگانگان می پردازد . در این رشته ، زبان فارسی از جنبه های ساختاری ، اجتماعی ، فرهنگی ، ادبی و آموزشی مورد بررسی دقیق قرار می گیرد .

۲- هدف :

هدف اصلی از تأسیس دوره کارشناسی ارشد آموزش زبان فارسی ، تربیت متخصصین برای

خدمت در زمینه های آموزشی، پژوهشی و کاربردی است. فارغ التحصیلان این دوره می توانند در دانشگاهها و مؤسسات آموزشی و پژوهشی داخل و خارج از کشور و دیگر سازمانها در زمینه های زیر خدمت کنند.

الف - آموزش علمی زبان فارسی به بیگانگان

ب - کارشناسی تخصصی کتابهای آموزشی در مقاطع مختلف تحصیلی بویژه در دانشگاهها در زمینه شیوه کاربرد صحیح و علمی زبان فارسی.

پ - کارشناسی تخصصی برای شیوه صحیح آموزش خط فارسی در امور سوادآموزی

ت - پژوهش در برنامه ریزی های زبانی در ایران به عنوان کشوری چندزبانه

ث - کارشناسی تخصصی فرهنگ نویسی با اهداف ویژه.

ج - آموزش دروس مرتبط با زبان فارسی در رشته های ادبیات فارسی، زبان شناسی،

زبانهای خارجی و دیگر رشته های علوم انسانی و علوم اجتماعی.

چ - کارشناسی تخصصی شیوه کاربرد زبان فارسی در رسانه های همگانی.

ح - کارشناسی پژوهشی در زمینه های مربوط به آموزش زبان فارسی، دستور زبان فارسی

و فرهنگستان زبان فارسی.

۳- طول دوره :

دوره کارشناسی ارشد آموزش زبان فارسی با احتساب دونیمسال برای گذراندن دروس پیش نیاز کمبود، حداقل ۶ نیمسال تحصیلی است. دوره کارشناسی ارشد آموزش زبان فارسی ناپیوسته است و تعداد واحدهای لازم برای فراغت از تحصیل در این دوره ۳۸ واحد (دروس پایه، تخصصی، اختیاری و پایان نامه) در نظر گرفته شده است.

۴- شرایط پذیرش :

نظربه این که در برنامه ریزی شورای عالی برنامه ریزی، دوره کارشناسی آموزش زبان فارسی در نظر گرفته نشده است، لذا دانشجویان دوره کارشناسی ارشد آموزش زبان فارسی از میان فارغ التحصیلان رشته های زیر انتخاب می شوند:

زبان و ادبیات فارسی، زبانهای خارجی (مترجمی و ادبیات) دبیری زبان فارسی و

زبانهای خارجی ، روانشناسی و علوم تربیتی، فلسفه ، شنوایی سنجی ، گفتار درمانی، جامعه‌شناسی، مردم‌شناسی، ارتباطات اجتماعی، تاریخ .
داوطلبان علاوه بر شرایط عمومی ورود به دوره کارشناسی ارشد (براساس آئین نامه کارشناسی ارشد شورای عالی برنامه ریزی) باید در امتحان ورودی شامل عناوین زیر موفق شوند:

الف - زبان خارجی

ب - زبانشناسی

پ - تاریخ زبان فارسی

ت - دستور زبان فارسی

ث - تاریخ عمومی و اجتماعی ایران

تبصره: هریک از گروههای آموزشی، زبان خارجی مورد نظر خود را تعیین می‌کنند و از طریق دفترچه راهنمای آزمون به اطلاع داوطلبان می‌رسانند.

۵- واحدهای درسی:

دانشجویان دوره کارشناسی ارشد آموزش زبان فارسی مجموعاً " ۳۴ واحد دروس پایه ، تخصصی و اختیاری و ۴ واحد پایان به شرح زیر خواهند گذراند .

۸ واحد	۱- دروس پایه (الزامی)
۱۰ واحد	۲- دروس تخصصی (الزامی)
۶ واحد	۳- دروس اختیاری
۴ واحد	۴- پایان نامه

دانشجویانی که در دوره کارشناسی ارشد آموزش زبان فارسی پذیرفته می‌شوند، پیش از انتخاب واحدهای اصلی خود باید با تشخیص گروه آموزشی و بر مبنای رشته تحصیلی دوره کارشناسی خود تا ۲۸ واحد دروس کمبود را (علاوه بر ۳۸ واحد اصلی) بگذرانند .

۶- پایان نامه :

دانشجو پس از موفقیت در گذراندن کلیه دروس دوره کارشناسی ارشد، باید برای ۴ واحد درس پایان نامه ثبت نام کند. دانشجویی که در نیمسال پایانی تنها یک درس را نگذرانده باشد، می‌تواند در همان نیمسال برای پایان نامه نیز ثبت نام کند.

دانشجو برای انتخاب موضوع و تکمیل پایان نامه باید ابتدا طرح پیشنهادی خود را به مدیر گروه مربوطه تسلیم نماید. مدیر گروه طرح مزبور را در شورای تخصصی گروه مطرح خواهد کرد. طرح مورد نظر در صورت تأیید شورای تخصصی با تعیین استاد راهنما و استاد مشاور رسماً "به دانشجو ابلاغ می‌شود". حداقل زمان لازم برای ارائه نتیجه نهایی پایان نامه به گروه آموزشی یک نیمسال تحصیلی است. در صورتی که نتیجه نهایی پایان نامه از نظر استاد راهنما و مشاور قابل دفاع باشد، مدیر گروه نسبت به تشکیل جلسه دفاع اقدام خواهد کرد.

۷- فهرست دروس دوره کارشناسی ارشد آموزش زبان فارسی :

دروس این دوره در چهار جدول زیر فهرست شده است.

الف : دروس کمبود

پیشنیاز	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
		۳۴	۳۴	۲	مقدمات زبانشناسی	۱۰۱
		۳۴	۳۴	۲	ساخت زبان فارسی	۱۰۲
		۳۴	۳۴	۲	آشنایی با ادبیات معاصر فارسی	۱۰۳
		۱۳۶	۱۳۶	۸	زبان خارجه	۱۰۴
		۱۰۲	۱۰۲	۶	زبان فارسی دانشگاهی	۱۰۵
		۳۴	۳۴	۲	مروری بر تاریخ عمومی و تاریخ فرهنگ ایران	۱۰۶
		۳۴	۳۴	۲	بررسی تطبیقی فرهنگها	۱۰۷
		۳۴	۳۴	۲	مبانی روش تحقیق	۱۰۸
		۳۴	۳۴	۲	قواعد و متون عربی	۱۰۹
		۳۴	۳۴	۲	مفاهیم بنیادی در نحو	۱۱۰
		۵۱۰	۵۱۰	۳۰	جمع	

توجه : گروههای زبانشناسی می توانند با توجه به توان علمی ورشته تحصیلی دانشجویان به حذف ۱۴ واحد از واحدهای کمبود اقدام نمایند.

ب : دروس پایه

پیشنیاز	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
۱۰۶ / ۱۰۲ / ۱۰۱		۳۴	۳۴	۲	تاریخ زبان فارسی	۱۱۱
۱۰۲ / ۱۰۱		۶۸	۶۸	۴	آوا شناسی و واج شناسی زبان فارسی	۱۱۲
۱۰۲ / ۱۰۱		۳۴	۳۴	۲	ساخت واژه در زبان فارسی	۱۱۳
۱۰۷ / ۱۰۱		۳۴	۳۴	۲	اصول و نظریه های آموزش زبان خارجی (۱)	۱۱۴
۱۰۲ / ۱۰۱		۳۴	۳۴	۲	نحو زبان فارسی	۱۱۵
۱۱۴		۳۴	۳۴	۲	تهیه و تدوین مواد درسی (۱)	۱۱۶
۱۱۶ / ۱۱۴		۳۴	۳۴	۲	نظریه های ارزشیابی و کاربرد آنها در زبان فارسی	۱۱۷
۱۱۵ / ۱۱۳ / ۱۱۲		۳۴	۳۴	۲	گونه های زبان فارسی	۱۱۸
۱۰۲ / ۱۰۱		۳۴	۳۴	۲	اصول معنی شناسی	۱۱۹
		۳۰۶	۳۰۶	۱۸	جمع	

توجه: گذراندن کلیه واحدهای فوق الزامی است.

پ . دروس تخصصی

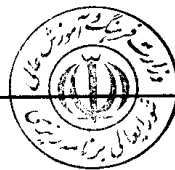
پیشنیاز	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
۱۱۹/۱۱۵		۳۴	۳۴	۲	تجزیه و تحلیل کلام و کاربردشناسی زبان	۱۲۰
۱۱۴		۳۴	۳۴	۲	اصول و نظریه های آموزش زبان خارجی (۲)	۱۲۱
۱۱۶		۳۴	۳۴	۲	تهیه و تدوین مواد درسی (۲)	۱۲۲
۱۱۷/۱۰۱	۴۸	۱۰	۵۸	۲	تدریس عملی (۱)	۱۲۳
۱۱۵ / ۱۱۳ / ۱۱۲		۳۴	۳۴	۲	زبان گفتاری معیار فارسی	۱۲۴
	۴۸	۱۴۶	۱۹۴	۱۰	جمع	

توجه: گذراندن کلیه واحدهای فوق الزامی است.

ت : دروس اختیاری^۱

پیشنیاز	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
۱۱۸		۳۴	۳۴	۲	سیک شناسی زبان	۱۲۵
۱۱۵ / ۱۱۳ / ۱۱۲		۳۴	۳۴	۲	رده‌شناسی زبان	۱۲۶
۱۰۱		۳۴	۳۴	۲	جامعه‌شناسی زبان	۱۲۷
۱۰۱		۳۴	۳۴	۲	روانشناسی زبان	۱۲۸
۱۰۳ / ۱۰۱		۳۴	۳۴	۲	ادبیات از دیدگاه زبان‌شناسی	۱۲۹
۱۲۷ / ۱۱۱		۳۴	۳۴	۲	گویشهای ایرانی	۱۳۰
۱۲۳	۴۸	۱۰	۵۸	۲	تدریس عملی (۲)	۱۳۱
۱۰۱		۳۴	۳۴	۲	زبان‌شناسی کاربردی	۱۳۲
۱۲۸		۳۴	۳۴	۲	روانشناسی آموزش	۱۳۳
۱۱۵ / ۱۱۳ / ۱۱۲ / ۱۱۱		۳۴	۳۴	۲	سمینار زبان‌شناسی و زبان فارسی	۱۳۴
	۴۸	۳۱۶	۳۶۴	۲۰	جمع	

۱- دانشجویان باید از میان دروس اختیاری سه درس (معادل ۶ واحد) را انتخاب کنند. دروس اختیاری براساس صلاحدید گروه آموزشی در هر نیمسال ارائه می‌شوند.

سرفصل دروس کارشناسی ارشد

آموزش زبان فارسی

مقدمات زبانشناسی

کد درس : ۱۰۱

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنا کردن دانشجویان با طبیعت زبان، مبانی زبانشناسی، سطوح تحلیل زبان،

شاخه‌های زبانشناسی و مروری بر مکاتب جدید زبانشناسی

سرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

تعریف زبان . گونه‌های زبان . تعریف مفاهیم عمده در توصیف زبان (ساخت ،
سازه ، ساخت سازه‌ای ، واحد و جز آن) . تعریف شاخه‌های زبانشناسی (درون رشته‌ای
و میان رشته‌ای) . مفاهیم اصلی در توصیف زبان (همزمانی و در زمانی ،
توصیفی و تجویزی ، بان و گفتار و جز آن) . آشنایی با سطوح تحلیل زبان (سطح
تحلیل آوایی ، واژگانی ، نحوی) .

منابع اصلی :

- 1- Language and Linguistics; J. Lyons. Camb. Univ.
Press. 1981
- 2 - Introduction to Linguistics and Communication ;
A. Akmajian ; et al. 1992
- 3 - An Introduction to Language , V. Fronkin , R.
Rodman , 1993 , Holt, Rinehart and Winston, TNC.

ساخت زبان فارسی

تعداد واحد : ۲
نوع واحد : نظری
پیشنیاز : ندارد
هدف : آشنا کردن دانشجویان باشیوه تحلیل دستوری زبان فارسی از دیدگاه زبانشناسی و بررسی متون آموزشی دستور فارسی .
سرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

مروری اجمالی بر تاریخچه دستورنویسی در زبان فارسی . بررسی دستورهای سنتی فارسی . تأثیرات نحو عربی و دستور زبان فرانسه بر دستور سنتی فارسی . مشکلات و نارساییهای دستورهای سنتی . دهناتور ساختگرای فارسی : توصیف ساختمان دستوری زبان فارسی بر مبنای نظریه‌های ساختگرا . شیوه‌بررسی گشتاری دستور فارسی . طرح زمینه‌های تحقیق .

منابع اصلی :

- ۱- توصیف ساختمان دستوری زبان فارسی . محمد رضا باطنی . امیرکبیر : چاپ اول ۱۳۴۸
- ۲- نگاهی تازه به دستور زبان . محمد رضا باطنی . آگاه ، چاپ اول ۱۳۵۶
- ۳- دستور زبان فارسی ، ویژه دوره‌های فرهنگ و ادب . علی اشرف صادقی . وزارت آموزش و پرورش .
- ۴- دستور زبان فارسی بر پایه نظریه گشتاری ، مهدی مشکوة الدینسی ۱۳۷۲ ، دانشگاه فردوسی .
- 5 - Persian Grammar , History and State of its Study
G.L. Windfuhr. Mouton ; 1979

آشنایی با ادبیات معاصر فارسی

کد درس : ۱۰۳

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنایی دانشجویان با وضع و سبک ادبیات فارسی در قرن چهاردهم هجری .
آشنایی به ویژگیهای نظم ، شعر و نثر از دوره مشروطه تا دوره انقلاب
اسلامی و بررسی نمونه‌های بارز ادبیات در میان شاعران و نویسندگان
معروف این عصر .

سرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

اوضاع اجتماعی و سیاسی ایران در عصر قاجار . انقلاب مشروطه . ویژگیهای
ادب دوره مشروطیت . وضع مطبوعات در عصر مشروطیت . نگاهی اجمالی
به شعرای معروف عصر مشروطیت (فرخی یزدی ، عشقی ، عارف ،
ادیب الممالک ، نسیم شمال ، بهار و دهخدا) . نگاهی اجمالی به
نویسندگان مشهور این دوره (صنعتی زاده ، دهخدا و جزآن) . وضع شعر
و ادب در سالهای ۱۳۲۰ تا ۱۳۳۲ هجری شمسی . شعر نو و ویژگیهای
سبکی آن . وضع شعر و ادب از بهمن ۱۳۵۷ به بعد . شعر و نویسندگان
عصر انقلاب اسلامی .

منابع اصلی :

- ۱- ادوار شعر فارسی . محمد رضا شفیعی کدکنی
- ۲- از صبا تا نیما . یحیی آربین پور .
- ۳- چشم انداز شعر معاصر . حمید زرین کوب .
- ۴- بدایع و بدعتهای نیما . مهدی اخوان ثالث .
- ۵- آثار جلال آل احمد و جمال زاده .
- ۶- تاریخ جراید و مطبوعات . موسی صدرهاشمی .

زبان خارجه

كددرس : ۱۰۴

تعدادواحد : ۸

نوع واحد : نظري

پيشياز : ندارد

هدف : فراگيري زبان خارجه براي مطالعه منابع اصلي دروس به زبان خارجه

واستفاده از اين زبان براي بحث و ايجاد ارتباط حرفه‌اي.

سرفصل دروس : (۳۶ ساعت)

دانشجويان براساس رشته تحصيلي دوره كارشناسي خود و ميزان آشنائيسي با زبان خارجه بنا به صلاحديد گروه آموزشي در زمينه‌هاي دستور و نگارش و مكالمه موضوعي، دوره‌هاي متعددي را خواهند گذراند. زبان خارجه مورنظر، بنا به تشخيص گروه آموزشي انتخاب خواهد شد. دانشجويان پس از گذراندن اين دوره تخصصي فشرده، بايد بتوانند متون تخصصي رشته خود را به زبان خارجه درك كنند و موضوعات اوليه و بنياديين رشته تحصيلي خود را به زبان خارجه تدريس كنند. آشنائي دانشجويان با زبان خارجه بايد در حدي باشد كه بتوانند از اين زبان براي ايجاد ارتباط با خارجياني كه قصد آموزش زبان فارسي را دارند، استفاده كنند.

زبان فارسی دانشگاهی

کد درس : ۱۰۵

تعداد واحد : ۶

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : بررسی ادبیات فارسی با تأکید بر نثر فارسی معاصر و دستور زبان فارسی بر پایه زبانشناسی .

سرفصل دروس :

آشنایی با خاستگاه زبان فارسی . زبان فارسی در میان ملل جهان . ارزشهای فرهنگی و تاریخی زبان فارسی . مطالعه و نقد گزیده آثار ارزنده ادب فارسی برای شناخت گرایشها ، نهضت ها ، مکاتب و سبکهای زبانی و ادبی . رابطه زبان فارسی با ساختار اجتماعی ایران و دیگر کشورهای فارسی زبان . آشنایی با گونه های ادب فارسی . ویژگیهای دستوری زبان فارسی معاصر . واژگان زبان فارسی معاصر ، ارتباط زبان فارسی و دیگر زبانها . واژگان قرظی در زبان فارسی . درست و غلط در زبان فارسی از دیدگاه زبانشناسی .

منابع اصلی :

استاد درس بر مبنای مباحث مورد بررسی در کلاس ، منابع مناسب را معرفی خواهد کرد .

مروری بر تاریخ عمومی و تاریخ فرهنگ ایران

کد درس : ۱۰۶

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : بررسی مراحل رشد فکری ، اقتصادی و اجتماعی مردم ایران از آغاز تاریخ تا کنون .

سرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

تعریف فرهنگ . چگونگی بررسی تاریخی فرهنگ . تقسیم بنسبندی ادوار تاریخی . تمدنهای تاریخی . تمدن آریایی . سازمان اجتماعی آریاییها . فرهنگ ایرانی پیش از اسلام . فرهنگ ایران در دوران اسلامی . نهضت های آزادی مردم ایران . خدمات ایران به فرهنگ اسلامی . هنرهای ایرانی . نهادهای اجتماعی ایران در ادوار اسلامی . فرهنگ و اساطیر ایرانی . سرمایه گذاری فرهنگی . فرهنگ ایران و هویت ملی . فرهنگ ایران و هویت مذهبی .

۱- دوره پیش از اسلام : مهاجرت آریاییها . تشکیل حکومت های ایرانی . مادها . هخامنشیان . سلوکیان . اشکانیان . ساسانیان .

۲- دوره اسلامی : خلافت امویان . خلافت عباسیان . تشکیل دولت های مستقل ایرانی در شرق ایران : طاهریان ، صفاریان ، سامانیان ، دیلمیان ، آل زیار ، آل بویه ، حمله سلجوقیان . تشکیل دولت های ترک در ایران : غزنویان ، سلجوقیان ، تجزیه دولت سلجوقی . خوارزمشاهیان . حمله مغول . ایلخانان مغول . تیموریان . تشکیل دولت شیعی سربداران . قراقویونلو . آق قویونلو . ازبکان . صفویه و تشکیل حکومت مرکزی در ایران . حمله افغانها . افشاریه . زندیه . قاجار . جنگ های ایران و روس . انقلاب مشروطه . نهضت جنگل . کودتای سوم اسفند . حکومت پهلوی . جنگ جهانی

دوم در ایران . سقوط حکومت رضا خانی . کنفرانس تهران . کودتای
۲۸ مرداد . قیام مسلمانان در ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ . تاریخچه انقلاب
اسلامی . تشکیل جمهوری اسلامی ایران .

منابع اصلی :

- ۱- تاریخ تمدن . ویل دورانت . (بخش ایران) . انتشاران انقلاب اسلامی .
- ۲- خدمات متقابل ایران و اسلام . شهید مرتضی مطهری .

بررسی تطبیقی فرهنگ‌ها

کد درس : ۱۰۷

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنایی با مفاهیم و تعاریف فرهنگ و عوامل سازنده آن و توجه به تأثیر آنها بر زبان و جایگاه زبان در میان این عوامل . مروری بر روندهای تحول و تداخل فرهنگ‌ها و روشهای مقایسه میان فرهنگ‌ها و زبانها .

سرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

نگاهی به واژه فرهنگ در زبان فارسی و معادل‌های آن در زبانهای دیگر .
تعریف فرهنگ . مفاهیم اساسی و عوامل سازنده فرهنگ . نظریه‌های فرهنگی .
تحول فرهنگ‌ها . نسبیت فرهنگی . زبان و فرهنگ . بررسی برخورد فرهنگ‌ها و تأثیر آن بر زبان . بررسی تطبیقی زبانها و فرهنگ‌ها .

منابع اصلی:

- 1 - Linguistics Across Cultures. Applied Linguistics for Language Teachers. R. Lado . Michigan Univ. Press. 1957
- 2 - Language , Communication and Culture. Ting-Toomey, Stella and F. Korzenny (eds.). Sage Publications , London , 1989 .
- 3 - Culture , Ethnicity and Identity. Mc Cready ; W.C.(ed). Academic Press; 1983
- 4 - Cultures in Conflict. O.A.Bird. Univ. of Notre Dame Press. 1976
- ۵- تعریف و مفهوم فرهنگ . داریوش آشوری . مرکز اسناد فرهنگی آسیا .

تهران ، ۱۳۵۷

مبانی روش تحقیق

کد درس : ۱۰۸

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنایی با فرایند و مراحل انجام روش تحقیق به گونه‌ای که دانشجو بتواند در زمینه یکی از موضوعات یا مسایل رشته تحصیلی خود، پژوهش علمی دقیق به دست دهد.

سرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

مفاهیم اولیه شامل : روش ، منطق نوین ، تحقیق و علم . ضوابط انتخاب و شیوه طرح موضوع تحقیق . بررسی و نقد منابع موجود . فرضیه سازی . متغیر و انواع آن . تعریف عملیاتی مفاهیم . تعیین و تعریف جامعه آماری و روش نمونه‌گیری . ملاکهای ارزشیابی ابزار اندازه‌گیری . اطمینان و اعتبار ابزار اندازه‌گیری . گونه‌های روش تحقیق . روشهای گردآوری داده‌ها . آزمونهای آماری . گزارش نویسی . طرح تحقیق .

منابع اصلی :

- ۱- روش تحقیق در علوم اجتماعی . ریمون کیوی . ترجمه نیک‌گهر .
- ۲- روشهای علوم اجتماعی . موریس دووژه . ترجمه اسدی .

- 7 - N. Chomsky, 1986, Knowledge of Language, I.T.S.
Nature, Origin and Use, Praeger.
- 8 - N. Chomsky, 1986, Barriers, the M.I.T. Press.
- 9 - V.T. , Chomsky's Universal Grammer ,
Basil Blackwell.
- 10 - Andrew Redford, 1981, Transfor National Syntax ,
a Student's Guide to Chomsk's Extended Standard
Theory, U.C.P.

مفاهیم بنیادی در نحو

کد درس : ۱۱۰

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز :

هدف : بررسی تحول نحو در حیطه زبانشناسی

سرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

مروری بر مکاتب نوین زبانشناسی و نظریات متنوع در مورد نحو با ذکر مثالهای مناسب از زبانهای مختلف که از نظر نحوی تفاوتهای عمده دارند. نیز بررسی نحوه استدلال نحوی و نتیجه گیری بر مبنای اصول متعارف در زبانشناسی.

منابع اصلی :

۱- توصیف ساختمان دستوری زبان فارسی، محمدرضا باطنی، امیرکبیر.....

چاپ اول ۱۳۴۸

۲- دستور زبان فارسی بر پایه نظریه گشتاری، مهدی مشکوة الدینی، دانشگاه

فردوسی مشهد، ۱۳۷۰

۳- مجموعه مقالات مندرج در " مجله زبانشناسی " از جمله :

الف - مقالات علی اشرف صادقی .

ب - مقالات محمد دبیرمقدم.

3 - Newmyers, the history of American Linguistics ,

1979

4 - N. Chomsky. 1965, Aspects of the Throry of Syntax,

the M.I.T. press.

5 - J.P.B. Allen and P.V. Buren 1971, Chomsky: Selected

Readings, Oxford University press.

6 - N. Chomsky, 1988, Lectures on Government and Binding,

Foris Publications.

قواعد و متون عربی

کد درس: ۱۰۹

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی دانشجویان با اصول صرف و نحو زبان عربی به عنوان زبان تصریفی

و کسب مهارت برای تحلیل ساخت جملات زبان عربی.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

قواعد فراگویی زبان عربی. تصریف در زبان عربی. آرایش واژه در عربی.

اصول مقدماتی نحو عربی. بررسی اجمالی ساخت واژه در عربی.

منابع اصلی:

۱- مبادی العربیة جلد ۱ تا ۴. با تاکید بر مجلات ۲ (ویژه صرف)

و ۳ (مقدمات نحو).

۲- آموزش زبان عربی. ۲ جلد. آذرتاش آذرنوش. مرکز نشر دانشگاهی.

تاریخ زبان فارسی

کد درس : ۱۱۱

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : مقدمات زبانشناسی

ساخت زبان فارسی

تاریخ عمومی ایران

هدف : آشنایی با تاریخ تحول زبان فارسی و ادوار تاریخی آن . نگاهی اجمالی به سیر تحول زبانهای ایرانی و آشنایی با روند تحول زبانهای ایرانی به صورت عام و زبان فارسی به طور خاص .

سرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

ایران باستان . زبانهای هند و اروپایی . زبانهای هند و ایرانی . زبانهای ایرانی باستان . کلیات قواعد دستوری زبانهای ایرانی باستان . آثار بازمانده از هریک از زبانهای باستانی ایران . الفبا در ایران باستان . ایران میانه . زبانهای ایران میانه . کلیات قواعد دستوری زبانهای ایرانی میانه . غربی با زبانهای باستانی . آثار بازمانده از هریک از زبانهای ایرانی میانه . الفبا در ایران میانه . نمونه‌هایی از نوشته‌های ایرانی میانه . غربی . ایران نو . زبانهای ایرانی نو . فارسی دری . کلیات قواعد دستوری فارسی دری با مقایسه با قواعد دستوری ایرانی میانه . غربی .

منابع اصلی :

- ۱- تاریخ زبان فارسی . پرویز ناتل خانلری . بنیاد فرهنگ ایران .
- ۲- تاریخ زبان فارسی . محسن ابوالقاسمی . انتشارات سمت .

آواشناسی و واج شناسی زبان فارسی

کد درس : ۱۱۲

تعداد واحد : ۴

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : مقدمات زبانشناسی

ساخت زبان فارسی

هدف : آشنا ساختن دانشجویان با اصول آوا شناسی بویژه آواشناسی تولیدی و مفاهیم بنیادی واج شناسی زبان فارسی .

سرفصل دروس : (۶۸ ساعت)

- الف - مقدماتی درباره آواشناسی و شاخه‌های آن و مفاهیم بنیادی در واج شناسی .
توصیف آواهای زبان فارسی بر اساسی میانی تولیدی و نیز برخی میانی شنیداری و همچنین برخی میانی فیزیکی . میانی آوانگاری و طرح نظام آوانگاری بین المللی . شناخت فرایندهای آوایی و عناصر زیر زنجیری .
- ب - طرح اجمالی نظریه‌های واج شناسی . تحلیل تقابلهای واجی . طرح اجمالی قواعد واجی . توالی و شیوه عملکرد قواعد واجی در زبان فارسی .
ساختمان هجا در زبان فارسی . واج آرایبی زبان فارسی .

منابع اصلی :

- ۱- آوا شناسی . علی محمد حق شناس . آگاه ؛ ۱۳۷۰
- ۲- آواشناسی زبان فارسی . یداله ثمره . مرکز نشر دانشگاهی .
- ۳- درآمدی بر آواشناسی . لطف اله یار محمدی . مرکز نشر دانشگاهی .
- ۴- نظام آوایی زبان . لاری هاسمن . ترجمه یداله ثمره . فرهنگ معاصر .
- ۵- ساخت آوایی زبان . دکتر مشکوة الدینی . دانشگاه فرودوسی مشهد .

چاپ دوم ۱۳۷۰

6 - A Course in Phonetics. P.Ladefoged. HBJ; 1975

ساخت واژه در زبان فارسی

کد درس : ۱۱۳

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : مقدمات زبانشناسی

ساخت زبان فارسی

هدف : آشنایی با ساخت واژه و ویژگیهای تکواژی در زبان فارسی .

سرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

تاریخچه مطالعات ساخت واژه از عصر ساختگرایی سنتی تا زمان حاضر .
فرایندهای واژه سازی در زبان فارسی (ترکیب ، اشتقاق ، دوگان سازی) ،
گونه‌های تکواژ و عملکرد هر یک در زبان فارسی .

منابع اصلی :

- 1 - Morphology. Mathaus . Camb. Univ Press. 2 Ed. 1991
- 2 - Nominal Compounds in Persian . Shaki; M. Univ. of Prag.
- 3 - Persian Phrasology . Shaki; M. Univ. of Prag.

۴- واژه سازی در زبان فارسی . علی اشرف صادقی . مجموعه مقالات در مجله
" نشر دانش "

۵- ساخت اشتقاقی واژه در فارسی امروز . ایران کلباسی . انتشارات موسسه
مطالعات و تحقیقات فرهنگی .

اصول و نظریه‌های آموزش زبان خارجی (۱)

کد درس : ۱۱۴

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : مقدمات زبانشناسی

بررسی تطبیقی فرهنگ‌ها

هدف : یادگیری اصول و نظریه‌های گوناگون آموزش زبان و کاربرد آنها در آموزش زبان فارسی .

سرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

تحلیل و بررسی اصول و نظریه‌های آموزش زبان . فراگیری زبان اول و یادگیری زبان خارجی . روش‌های کتبی تدریس زبان . تحلیل روشها و بررسی عوامل مؤثر در یادگیری زبان خارجی . اصول کتبی مقابلهٔ زبانها .

منابع اصلی :

۱- اصول یادگیری و تدریس زبان . اچ . داگلاس براون . ترجمه مجدالدین

کیوانی . مرکز نشر دانشگاهی . ۱۳۶۳

2 - Language teaching. R.Lado. Mc Graw-Hill. 1964.

3 - Linguistic perspectives an second Language

Acquisition , Susan M. Gass, jacquelyn schachter,
1989, Cambridge University press.

4 - Foreign and second Language Learning , William
Littlewood, 1985 Cambridge University press.

5 - Teaching English as a Foreign Language, Geoffrey
Broughton, etal, 1985. Routledge & Kegam Poul.

نحو زبان فارسی

کد درس : ۱۱۵

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : مقدمات زبانشناسی

ساخت زبان فارسی

هدف : بررسی ساختها ، روابط و عناصر نحوی زبان فارسی .

سرفصل دروس : (۲۴ ساعت)

مروری بر نارساییهای بررسی نحو از دیدگاه دستور سنتی فارسی . بررسی ساخت نحوی زبان فارسی بر پایه نظریه‌های ساختگرا بویژه دیدگاه مقولسه و میزان هلیدی . بررسی ساختها ، روابط و عناصر نحوی در زبان فارسی برمبنای نظریه گشتاری . شیوه توصیف عملکردهای نحوی زبان فارسی .

منابع اصلی :

۱- توصیف ساختمان دستوری زبان فارسی . محمدرضا باطنی . امیرکبیر .

چاپ اول ۱۳۴۸

۲- دستور زبان فارسی بر پایه نظریه گشتاری . مهدی مشکوة‌الدینی . دانشگاه

فردوسی مشهد ؛ ۱۳۷۰

۳- مجموعه مقالات مندرج در " مجله زبانشناسی " از جمله :

الف - مقالات علی اشرف صادقی .

ب - مقالات محمد دبیرمقدم .

تهیه و تدوین مواد درسی (۱)

کد درس: ۱۱۶

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: اصول و نظریه‌های آموزش زبان (۱)

هدف: آشنایی دانشجویان با شیوه‌های تهیه و تدوین مطالب درسی با توجه به اهداف دروس مورد نظر.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

بررسی روش‌های تعیین اهداف آموزشی. تحلیل روش‌های ارزیابی مطالب
درسی. بررسی شیوه‌های تهیه مطالب از طریق اهداف آموزشی. نقد و بررسی
منابع درسی از پیش موجود.

منابع اصلی:

- ۱- تدوین متون آموزش برنامه‌ای. محمدحسن امیرتیموری. اساطیر. ۱۳۷۰
- 2 - Developing Programmed Instructional Materials. J.E.
- ۳-
- ۳-۱- زبان انقلاب - کتاب اول - واحد پژوهش زبان شورای سرپرستی طلاب
غیرایرانی ۱۳۶۴
- ۳-۲- زبان انقلاب - کتاب اول (قسمت دوم) - قسمت پژوهش زبان شورای
سرپرستی طلاب غیرایرانی ۱۳۶۴
- ۳-۳- زبان انقلاب - کتاب اول (قسمت سوم) - واحد پژوهش زبان شورای
سرپرستی طلاب غیرایرانی ۱۳۶۴
- ۳-۴- زبان انقلاب - کتاب اول دوم - واحد پژوهش زبان شورای سرپرستی طلاب
غیرایرانی ۱۳۶۴

نظریه‌های ارزشیابی و کاربرد آنها در زبان فارسی

کد درس : ۱۱۷

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : اصول و نظریه‌های آموزش زبان (۱)

تهیه و تدوین مواد درسی (۱)

هدف : آشنایی با شیوه‌های گوناگون آزمون سازی و اندازه‌گیری و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی .

سرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

مفاهیم کلی اندازه‌گیری و ارزشیابی . انواع آزمونهای روانی و پرورشی . آزمونهای توانایی . تعریف آزمون تعریف اندازه‌گیری . مقیاسهای اندازه‌گیری . گونه‌های ارزشیابی پرورشی . تهیه طرح آزمون پیشرفت تحصیلی . آزمونهای انشایی . آزمونهای عینی . نمره‌گذاری و تحلیل سئوالات آزمون . استفاده از روشهای ساده آماری در تفسیر نمرات .

منابع اصلی :

- ۱- اندازه‌گیری و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی . علی اکبر سیف . آگاه . ۱۳۷۰
- 2 - Psychological testing. A. Anastasi. N.Y. Macmillan. 1982 .
- ۳- روان آزمایی . ا. آناستازی . ترجمه محمدتقی براهنی (ترجمه منبع ۲) . دانشگاه تهران . ۱۳۶۱

گونه‌های زبان فارسی

کد درس : ۱۱۸

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : آواشناسی و واج‌شناسی زبان فارسی

ساخت واژه در زبان فارسی

نحو زبان فارسی

هدف : شناخت گونه‌های زبان فارسی و تشخیص وجوه افتراق و اشتراک هر یک با گونه معیار .

سرفصل‌دروس: (۳۴ ساعت)

زبان و فرهنگ . گوناگونی‌های زبانی (زبان . گویش . لهجه . گونه) . تعریف زبان معیار . چگونگی تشخیص زبان معیار فارسی (گفتاری . نوشتاری) . گونه‌های اجتماعی . گونه‌های فردی . ویژگی‌های زبان علم و زبان ادب . آمیزش گونه‌های زبانی . تشخیص عملکرد موقعیتی گونه‌های زبان با تأکید بر زبان فارسی . تداوم گونه . دوزبانگونی .

منابع اصلی:

1 - Dialectology. J.K. Chambers and P. Trudgill.

Camb. Univ. press. 1980.

۲- چهار گفتار درباره زبان . محمدرضا باطنی . آگاه . ۱۳۵۵

اصول معنی شناسی

کد درس : ۱۱۹

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : مقدمات زبانشناسی

ساخت زبان فارسی

هدف : آشنایی با مبانی و اصول معنی شناسی با تکیه بر زبان فارسی .

سرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

مقدمات معنی شناسی . تعریف معنی ، مفهوم ، مصداق ، دال ، مدلول ، نشانه . معنی و نظریه اطلاع . گونه‌های نشانه (نمایه ، نمون ، شمایل) معنی واژه ، معنی جمله . روابط معنایی (هم‌معنایی ، چند معنایی ، تقابل ، تباین ، استلزام و جزآن) . ساختار جاعی معنی . ————
اجمالی بر نظریه‌های معنی شناسی . معنی شناسی و منطق .

منابع اصلی :

1 - Semantics. Lyons; J. Camb. Univ.Press. 1977

2 - Semantics Palmer, F. Camb. Univ.Press. 1976.

۳- نگاهی تازه به معنی شناسی . فرانک پالمر . ترجمه کورش صفی‌سوی

(ترجمه منبع شماره ۲) . نشر مرکز، ۱۳۶۹

4 - Linguistic Meaning. K Allan. Routledge & Kegan

Paul. 1986

۵- مهدی مشکوة‌الدینی ، برخی ملاحظات معنایی در دستور زبان زیبا ،

مجله زبانشناسی ۱۳۷۰

تجزیه و تحلیل کلام و کاربردشناسی زبان

کد درس: ۱۲۰

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: نحو زبان فارسی

اصول معنی شناسی

هدف: طرح مفاهیم بنیادی در دو حوزه "تجزیه و تحلیل کلام" و "کاربردشناسی زبان" که اساساً "به جملات زبان به عنوان سازه‌های متن و گفتار می‌نگرند با تکیه بر

زبان فارسی .

سرفصل‌دروس: (۳۴ ساعت)

- استنباط و تعاریف مختلف تجزیه و تحلیل کلام و کاربردشناسی زبان
- نقش‌های زبان . زبان‌گفتاری و نوشتاری . نقش بافت در تعبیر جملات . روابط پیوندی . نظریه کنش‌گفتار . مؤلفه‌های اشاره‌ای . پیش‌انگاری و استنباط . ساختار اطلاعاتی جملات .

منابع اصلی :

- 1 - Discourse Analysis. Brown; G. and Yule; G. Camb. Univ. Press. 1983.
- 2 - Pragmatics. Levinson; S. Camb. Univ. Press. 1983
- 3 - An Introduction to Functional Grammar. Halliday; M.A.K. Edward Arnold; 1985.

اصول و نظریه‌های آموزش زبان خارجی (۲)

کد درس : ۱۲۱

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : اصول و نظریه‌های آموزش زبان (۱)

هدف : یادگیری اصول و نظریه‌های آموزش زبان و کاربرد آنها در آموزش زبان فارسی.

سرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

برنامه ریزی زبان و طرح درس . تحلیل و نقد نظریه‌های آموزش زبان . بررسی و تحلیل نظریه‌های فراگیری زبان اول و یادگیری زبان خارجی . تحلیل روشهای یادگیری . اصول برنامه‌ریزی زبان در تهیه و تدوین مواد درسی .

منابع اصلی :

- 1 - Second Language Acquisition. E.M. Hatch (ed.).
Newbury House. 1978.
- 2 - Teaching the Spoken Language. G. Brown and
G. Yule. Camb. Univ. Press. 1983.
- 3 - Second Language Acquisition, Wolfgang Klein,
1988, Cambridge University Press.
- 4 - Universal Grammar and Second Language Acquisition.
Lydia White , 1989, John Benjamin publishing CO.

تهیه و تدوین مواد درسی (۲)

کد درس: ۱۲۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: تهیه و تدوین مواد درسی (۱)

هدف: آماده سازی دانشجویان برای تدوین مطالب درسی هماهنگ با اهداف آموزشی مورد نظر.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

در این درس دانشجویان موظفند برای مطالب درسی از پیش تعیین شده از سوی استاد، به تهیه عملی مواد درسی به عنوان پروژه درس بپردازند. تهیه جزواتی برای آموزش علمی خط فارسی، وازگان پایه فارسی، آموزش زبان گفتاری فارسی، آموزش زبان فارسی برای اهداف ویژه و جز آن. نقد و بررسی پروژه‌های سایر دانشجویان. فعالیت گروهی برای تهیه کتابهای آموزش زبان فارسی در سطوح مختلف.

تدریس عملی (۱)

کد درس : ۱۲۲

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری - عملی

پیشنیاز : مقدمات زبانشناسی

نظریه‌های ارزشیابی و کاربرد آنها در زبان فارسی

هدف : بکارگیری نظریه‌ها و مهارت‌های فرا گرفته شده در محیط کلاس درس .

سرفصل دروس : (۵۸ ساعت : ۱۰ ساعت نظری + ۴۸ ساعت عملی)

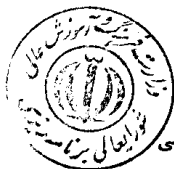
در این درس دانشجوی موظف است حداقل ۸ جلسه از کلاس درس استادان مختلف زبانهای خارجی در دانشگاهها ودانشکده‌های مختلف بازدید کرده، گزارش مشاهدات خود را از شیوه تدریس، چگونگی پیشرفت درس و فضای آموزشی برای بحث در کلاس ارائه کند . استاد ضمن بحث درباره کلیات روشهای تدریس، در مورد تهیه طرح درس برای موضوعات مختلف به آموزش خواهد پرداخت . دانشجوی موظف است در کلاس و در حضور استاد و دیگر دانشجویان در زمینه‌ای از پیش تعیین شده به تدریس نمایشی بپردازد و شیوه تدریس دیگر دانشجویان همکلاس خود را مورد نقد و تحلیل قرار دهد .

منابع اصلی :

منابع بر اساس زمینه مورد تدریس هر دانشجو از سوی مدرس تعیین خواهد شد .

زبان‌گفتاری معیار فارسی

کد درس : ۱۲۴

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : آواشناسی و واج‌شناسی زبان فارسی

ساخت واژه در زبان فارسی

نحو زبان فارسی

هدف : آشنایی دانشجویان با ویژگی‌های زبان‌گفتاری معیار فارسی و تشخیص وجوه

افتراق و اشتراك آن با زبان نوشتاری فارسی .

سرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

گونه‌های زبان (گفتاری . نوشتاری) . زبان معیار . سبک‌های زبانی .
سياق کلام . ویژگی‌های دستوری زبان‌گفتاری معیار فارسی (آوایی ،
واژگانی ، نحوی) . تحلیل گفتمانی . رابطه زبان‌گفتاری فارسی با زبان
نوشتاری فارسی . بررسی مقابله‌ای ساخت زبان‌گفتاری معیار فارسی و
زبان نوشتاری معیار فارسی .

منابع اصلی :

۱- حرف‌های تازه در ادب فارسی . تقی وحیدیان کامیار . دانشگاه اهواز . ۱۳۷۰

سبک شناسی

کد درس : ۱۲۵

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : گونه‌های زبان فارسی

هدف : آشنایی دانشجویان با نظریه‌های سبک شناختی در بررسی ادب فارسی.

سرفصل‌دروس : (۳۴ ساعت)

تعریف سبک . تعریف سبک ادبی . ویژگی‌های سبک‌شناسی سنتی ادب فارسی : سبک خراسانی ، سبک عراقی ، سبک هندی . دوره‌بازگشت . سبک نیمایی . نظریه‌های سبک‌شناسی زبان‌شناختی . سبک‌شناسی ساختگرا . ابزارهای تشخیص سبک ادبی اجتماعی و فسردهی از دیدگاه زبان‌شناسی . نقد ادبی و ویژگی‌های سبکی .

منابع اصلی :

۱- سبک‌شناسی ساختاری . محمدتقی غیائی . شعله‌اندیشه ۱۳۶۸

۲- سبک‌شناسی . محمدتقی بهار . امیرکبیر .

۳- سبک‌شناسی . سیروس شمیسا . پیام نور ۱۳۷۱

4 - Stylistics , G. W. Turner , penguin books.

5 - Working with Structuralism , David Lodge , Ark
paperbacks, 1986.

رده شناسی زبان

کد درس : ۱۲۶

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : آواشناسی و واج شناسی زبان فارسی

ساخت واژه در زبان فارسی

نحو زبان فارسی

سرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

در این درس تحقیقاتی که زبان‌شناسان بر روی گروه‌هایی از زبان‌های هم‌ریشه و غیرهم‌ریشه در راستای نیل به همگانی‌های زبان انجام داده‌اند، معرفی می‌شود و مورد بحث قرار می‌گیرد.

طبقه‌بندی زبانها : طبقه‌بندی خویشاوندی ، طبقه‌بندی سازهای ، طبقه‌بندی آرایشی ، آرایش واژه ، جاننداری ، کنترل ، جنسیت و دیگر پارامترهای بررسی رده شناختی .

منابع اصلی :

- 1 - Language Universals and Linguistic Typology. B. Comrie. Univ of Chicago. 1981
- 2 - Language Typology and syntactic description . T. Shopen. Camb. Univ. Press. 1985.

جامعه‌شناسی زبان

کد درس : ۱۲۷

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : مقدمات زبان‌شناسی

هدف : بررسی زبان در بافت اجتماعی و فرهنگی آن و آشنایی با مسایل برنامه‌ریزی زبانی .

سرفصل‌دروس : (۳۴ ساعت)

تعریف جامعه‌شناسی زبان . تعریف زبان‌شناسی اجتماعی . گونه‌های زبان (زبان ، گویش ، لهجه) . زبان معیار . انتشار تغییرات زبانی و نظریه موجی اختلاط زبانی . تغییر لهجه اجتماعی . وام‌گیری . زبان میانجی . زبان آمیخته . نسبیّت زبانی . سلطه و همبستگی زبانی .

منابع اصلی :

1 - The Sociolinguistics of Sockty . Fasold; R.
Basil Blackwell, 1984.

۲- جامعه‌شناسی زبان . یحیی مدرسی . مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی ؛ ۱۳۶۹

۳- چهارگفتار درباره زبان . محمدرضا باطنی . آگاه .

4 - Sociolinguistics. R.A. Hudson. Camb. Univ .
Press. 1980

روانشناسی زبان

کد درس : ۱۲۸

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : مقدمات زبانشناسی

هدف : آشنایی با مفاهیم بنیادی دانش میان رشته‌ای " روانشناسی زبان " با تأکید بر نظریه‌های فراگیری زبان اول و دوم .

سرفصل‌دروس : (۳۴ ساعت)

بررسی و بحث درباره زبان‌آموزی کودک . فرایندهای تولید و درک گفتار .
زبان پرشی . ارتباط زبان و اندیشه . جنبه‌های آوایی ، واژگانی ، نحوی
و معنایی زبان‌آموزی . نظریه‌های فراگیری زبان‌آموزی کودک و زبان دوم
(زبان بیگانه) . وجوه اشتراک و افتراق زبان اطلاعاتی حیوانات و زبان
ارتباطی انسان .

منابع اصلی :

- 1 - Child Language; Alison, J. Elliot. Camb. Unive. Press. 1983.
- 2 - The Articulate Mammal . Aitchison; J. Hutchison & CO. 1984.
- 3 - Formal Principles of Language Acquisition. Wexler; K. and Culicover; P.W. MIT Press. 1983.
- ۴- روانشناسی زبان . جین اچسون . ترجمه عبدالخلیل حاجتی (ترجمه منبع شماره ۲) . امیرکبیر .
شده مجموعه مقالات محمدرضا باطنی از جمله مقالات مندرج در کتابهای زیر :
الف - زبان و تفکر . نشر فرهنگ معاصر .
ب - پیرامون زبان و زبانشناسی . نشر فرهنگ معاصر .

ادبیات از دیدگاه زبانشناسی

کد درس : ۱۲۹

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : مقدمات زبانشناسی

آشنایی با ادبیات معاصر فارسی

هدف : آشناسازی دانشجویان باشیوه تحلیل ، توصیف و طبقه‌بندی ادبیات و صناعات ادبی از دیدگاه زبانشناسی باتأکید بر ادب فارسی .

سرفصل‌دروس : (۳۴ ساعت)

تعریف زبانشناسی ادبیات . تعریف سبک‌شناسی زبانشناختی . نقش های زبان از دیدگاه یاکوبسن . نقش ادبی زبان . گونه‌های ادب (شعر ، نظم ، نثر) . شیوه تمایز میان گونه‌های ادب . برجسته‌سازی ادبی . هنجارگریزی . قاعده افزایی . واقعیت‌گریزی در شعر : بزرگنمایی ، کوچکنمایی .

منابع اصلی :

- 1 - Working with structuralism, David Lodge. Ark, 1986.
- 2 - A Linguistic Guide to English Poetry. Leech; G.N. Longman. 1969.

۳- مقالات ادبی ، زبانشناختی . علی‌محمدحق شناس . نیلوفر ؛ ۱۳۷۰

۴- موسیقی شعر . محمدرضا شفیعی کدکنی . آگاه ؛ ۱۳۶۸

۵- ساختار و تأویل متن . بابک احمدی . نشر مرکز ؛ ۱۳۷۰

۶- زبانشناسی و نقد ادبی . فالرو دیگران . ترجمه مریم‌خوزان حسین‌پاینده .

گویشهای ایرانی

کد درس : ۱۳۰

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : تاریخ زبان فارسی

جامعه‌شناسی زبان

هدف : آشنایی با گویشهای ایرانی

سرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

- گروههای شرقی گویشهای ایرانی . گروههای مرکزی گویشهای ایرانی .
- گروههای غربی گویشهای ایرانی . آثار بازمانده از گویشهای ایرانی شرقی و غربی . ویژگیهای دستوری گویشهای ایرانی شرقی و غربی .

منابع اصلی :

- ۱- مقدمه فقدالنگه ایرانی . ارانسکی . ترجمه کریم کشاورز . پیام .
- ۲- مطالعه روش تحقیق بر روی گویشهای ایرانی از جمله :
  - الف - بررسی گویش قائن . زمردیان .
  - ب - گویش کردی مهاباد . ایران کلباسی .
  - پ - گویش اختسری . همدخت همایون .
- ۳- مقالات مربوط به گویشهای ایرانی در مجله " زبانشناسی " و " Iranistik "

تدریس عملی (۲)

کد درس : ۱۳۱

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری - عملی

پیشنیاز : تدریس عملی (۱)

هدف : بکارگیری نظریه‌ها و مهارت‌های فرا گرفته در محیط کلاس درس .

سرفصل دروس : (۵۸ ساعت : ۱۰ ساعت نظری + ۴۸ ساعت عملی) .

در این درس ، دانشجوی موظف است با راهنمایی استاد مربوطه در کلاسهای مختلف مستقلاً " تدریس کند . از این مشکلاتی که دانشجوی در تدریس خود در کلاس درس با آنها مواجه می‌شود مورد بحث و بررسی قرار خواهد گرفت . شاگردان این کلاسها ترجیحاً " از میان دانشجویان خارجی مقیم ایران انتخاب خواهند شد و استاد درس با حضور در این کلاسها ، شیوه تدریس دانشجویان خود را و چگونگی پیشرفت شاگردان مشاهده خواهد کرد . به علاوه مسایل و مشکلات حاصل از تدریس در کلاس درس مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد .

منابع اصلی :

در صورت نیاز با توجه به مواد مورد تدریس دانشجوی، از سوی استاد درس مشخص خواهد شد .

زبان‌شناسی کاربردی

کد درس : ۱۲۲

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : مقدمات زبان‌شناسی

هدف : یادگیری مفاهیم بنیادی در زبان‌شناسی کاربردی (نظریه‌ها و الگوها) .

سرفصل‌دروس : (۳۴ ساعت)

کاربرد و نظریه . شاخه‌های زبان‌شناسی . زبان‌شناسی کاربردی یا کاربرد
زبان‌شناسی . زبان‌شناسی کاربردی و ابزارهای آموزش آن (تحلیل مقابله‌ای .
تحلیل خطاها . زبان‌آموزی) زبان‌شناسی کاربردی و آموزش زبان خارجی .
زبان‌شناسی کاربردی و ترجمه . زبان‌شناسی کاربردی و ادبیات . زبان‌شناسی
کاربردی . زبان‌شناسی رایانه‌ای .

منابع اصلی :

1 - Introducing Applied Linguistics . S.P. Corder .
Penguin Books. 1973.

2 - A Survey of Applied Linguistics. R. Wardhough.
The Univ. of Michigan Press. 1977.

۳- زبان‌شناسی کاربردی و علم آموزش زبان . دنی ژیرار . ترجمه گیتی‌دیهیم .

مرکز نشر دانشگاهی . ۱۳۶۵

روانشناسی آموزشی

کد درس : ۱۳۳

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : روانشناسی زبان

هدف : آشنایی دانشجویان با مبانی روانشناختی تربیت و روانشناسی پرورشی.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

تعریف و موضوع روانشناسی آموزشی و پرورشی . مقایسه آموزش و پرورش .
شیوه پژوهش در روانشناسی آموزشی و پرورشی . نظریه‌های آموزشی . تعریف
یادگیری . مقایسه آموزش با یادگیری . تهیه و تدوین هدفهای آموزشی .
هدفهای آموزشی رفتاری . رفتار ورودی و سنجش آغازین . نظریه‌های رشد
ذهنی . یادگیری و انگیزش . نظریه شرطی سازی رفتار . نظریه یادگیری
گشتالت . نظریه یادگیری معنی دار .

منابع اصلی :

- ۱- روانشناسی پرورشی (یادگیری و آموزش) . علی اکبر سیف . آگاه . ۱۳۷۱
- ۲- مبانی روانشناختی تربیت . علی اکبر شعاری نژاد . مؤسسه مطالعات
و تحقیقات فرهنگی . ۱۳۶۸
- ۳- مقدمه‌ای بر نظریه‌های یادگیری . بی . آر . هرگنهان . ترجمه علی اکبر
سیف . فرهنگ معاصر . ۱۳۷۱

سمینار زبانشناسی زبان فارسی

کد درس: ۱۳۴

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : تاریخ زبان فارسی

آواشناسی و واج‌شناسی زبان فارسی

ساخت‌واژه در زبان فارسی

نحو زبان فارسی

هدف : آشنایی دانشجویان با چگونگی بهره‌گیری از پیشرفتهای زبانشناسی در

شناخت ، کاربرد و آموزش زبان فارسی .

سرفصل‌درس : (۳۴ ساعت)

نقد و بررسی متون دستور سنتی فارسی . بررسی کتب ، مقالات و پایان‌نامه‌های

تدوین شده در زمینه‌های گوناگون زبانشناسی در ارتباط با زبان فارسی .

تحقیق برای تدوین دستور زبان فارسی از دیدگاه زبانشناسی و ارائه حداقل

یک مقاله در زمینه یکی از مباحث دستوری زبان فارسی . بررسی رابطه میان

زبان و ادبیات فارسی و بویژه نقد ادبی . بحث و بررسی درباره بهره‌گیری از

پیشرفتهای زبانشناسی در جهت آموزش زبان فارسی معاصر به‌عنوان ابزاری

عملی در زندگی روزمره . فرهنگ‌نویسی موضوعی .

منابع اصلی :

از سوی مدرس و در ارتباط مستقیم با مسائلی مورد بحث در سمینار معرفی خواهند

شد .

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی

بشماره

تاریخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۵

شماره ۱۱۲/۲۶۶۲

دستورالعمل اجرایی موضوع کاهش سقف واحدهای درسی
دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد
مصوب جلسه ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۲

- ۱- گروه‌های برنامه ریزی موظفند حداکثر ظرف مدت ۶ ماه برنامه‌های مصوب مربوط به خود را بازنگری کرده و سقف واحدها را تا حد مجاز کاهش دهند.
- ۲- برنامه‌های اصلاح شده از تاریخ ابلاغ، برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند لازم الاجرا است.
- ۳- دانشجویان شاغل به تحصیل می‌توانند براساس سقف تعیین شده در برنامه جدید، به تشخیص گروه آموزشی، سه ماهه ذی ربط و با رعایت شرایط زیر فارغ التحصیل شوند:
  - ۳-۱: واحدهای درسی الزامی دوره را اعم از عمومی، پایه، اصلی و تخصصی تا سقف مجاز در برنامه جدید، گذرانده باشند.
  - ۳-۲: برای رشته‌هایی که هنوز برنامه جدید آنها ابلاغ نشده است، سقف واحدها تا دوره کارشناسی برای رشته‌های فنی و مهندسی ۱۴۰ واحد و برای سایر رشته‌ها ۱۲۵ واحد برای دوره کارشناسی ارشد ۲۲ واحد است.
  - ۳-۳: آن دسته از دانشجویانی که درشمول بند ۳-۱ قرار نمی‌گیرند یعنی تعداد واحدهای گذرانده شده آنها کمتر از حد مجاز است، می‌توانند از تکمیل تحصیلی بعد کمبود واحدهای درسی خود را تا سقف تعیین شده برابر برنامه جدید بگذرانند، در این صورت:
    - الف: کلیه واحدهای گذرانده شده قبلی دانشجوی، حتی اگر در برنامه جدید حذف شده باشد، پذیرفته می‌شود.
    - ب: در سبب‌های که در برنامه جدید با تعداد واحد کمتر یا بیشتر عرضه شده‌اند و دانشجویان در سبب‌ها را قبلاً گذرانده است، براساس همان تعداد واحد گذرانده شده از وی پذیرفته می‌شود و نیازی به گذراندن واحدهای اضافی برای آن نروس را ندارد.
    - ج: گذراندن در سبب‌های از برنامه قدیم که در برنامه جدید حذف شده است، برای دانشجویانی که آن درس را نگذرانده‌اند الزامی نیست.
    - د: برای فراغت از تحصیل در دوره‌های کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی ارشد پیوسته گذراندن کلیه دروس عمومی (مصوب جلسه ۲۸۲ مورخ ۱۳۷۲/۶/۲۰ شورای عالی برنامه ریزی) الزامی است.

مصوب جلسه ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی، مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۲ در مورد دستورالعمل اجرایی کاهش سقف واحدهای درسی دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد صحیح است جهت اجرا ابلاغ شود.

دکتر سید محمد رضا چاشمی کلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت: معاونت محترم وزارت فرهنگ و آموزش عالی و

معاونت محترم آموزش وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و

رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی

خواهشمند است دستور فرمائید به واحدهای مجری اصلاح نماید.

سید محمد کاظم نائینی

مدیر ای عالی برنامه ریزی

جمهوری اسلامی ایران
ارت فرهنگت آموزش عالی

بررسی

تاریخ: ۱۳۷۲/۱۱/۲۴

شماره: ۲۳/۲۶۴۹

پیوست

حداقل و حداکثر واحدهای درسی در مقاطع مختلف آموزش عالی
(مصوبات جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ مورخ ۱۳۷۲/۱۰/۲۵ و ۱۳۷۲/۱۱/۹)

شورای عالی برنامه ریزی

شورای عالی برنامه ریزی به پیشنهاد گروههای برنامه ریزی و براساس بازنگری روی برنامههای آموزشی، حذف، ترمیم ناموفق و واحدهای غیر ضروری و انجام شاخهها در بعضی از رشتههای تحصیلی، حداقل و حداکثر واحدهای درسی در مقاطع مختلف آموزش عالی را به شرح زیر تصویب کرد. این مصوبات از تاریخ تصویب قابل اجرا است و به موجب آن مصوبات قبلی لغو میگردند.

۱- دورههای کارشناسی حداقل ۶۷ و حداکثر ۷۲ واحد
۲- دورههای کارشناسی حداقل ۱۳۰ واحد و حداکثر ۱۳۵ واحد (برای رشتههای مختلف فنی و مهندسی حداکثر ۱۴۰ واحد)
۳- دورههای کارشناسی ناپیوسته حداقل ۶۵ و حداکثر ۷۰ واحد
۴- دورههای کارشناسی ارشد ناپیوسته حداقل ۲۸ و حداکثر ۳۲ واحد (که از این تعداد ۴ تا ۱۰ واحد اختیاری به پایان نامه دارد)
۵- دورههای کارشناسی ارشد پیوسته حداقل ۱۷۲ و حداکثر ۱۸۲ واحد
۶- دورههای دکتری Ph.D. حداقل ۴۲ و حداکثر ۵۰ واحد (که از این تعداد ۱۶ تا ۲۰ واحد میتواند اختیاری به رساله داشته باشد.
در این صورت:

الف: گروههای برنامه ریزی موافق اند کلیه برنامههای مصوب رشتههای مربوط به خود را بررسی کرده و با حذف واحدهای غیر ضروری، سقف واحدها را در مقاطع مختلف تحصیلی به سطح تعیین شده فوق کاهش دهند.

ب: این تقابل واحدها و برنامههای جدید برای دانشجویان ورودی سالهای تحصیلی ۱۳۷۲-۷۳ و بعد از آن قابل اجرا است.

ج: دانشجویان ورودی قبل از ۱۳۷۲ نیز میتوانند وضعیت تحصیلی خود را با برنامه جدید تطبیق دهند، در این صورت تطبیق واحدها و ترمیم با برنامههای جدید حسب مورد بر عهده شورای آموزشی گروه یا کمیته تحصیلات تکمیلی مؤسسه ذیربط است.

رای شماره جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی در خصوص تقلیل واحدهای درسی در مقاطع مختلف تحصیلی صحیح است به برجام اجرا گذارده شود.

دکتر سید محمد رضا هاشمی گلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت: معاونت محترم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی
معاونت محترم وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
و رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی
خواهشمند است به واحدهای مجری ابلاغ فرمائید.

سید محمد کاظم نائینی

دبیر شورای عالی برنامه ریزی

۲۱۹